

MENDELU v čele mezinárodního projektu zaměřeného na ochranu a zachování jasanu úzkolistého

18.12.2025 - Libor Jankovský | Mendelova univerzita v Brně

Mendelova univerzita v Brně je hlavním koordinátorem mezinárodního projektu zaměřeného na ochranu a zachování jasanu úzkolistého (*Fraxinus angustifolia*), klíčové dřeviny v lužních lesích střední a jižní Evropy. V rámci České republiky se jedná zejména o region jižní Moravy, především nedávno zřízenou Chráněnou krajinnou oblast Soutok. Cílem projektu je zvýšit odolnost jasanu úzkolistého a ochrana ekosystémů v povodí Dunaje. Za tímto účelem je na vybraných plochách napříč Evropou budována dendrometrická síť schopná zaznamenávat v reálném čase data o růstu a zdraví stromů.

„Jasan úzkolistý je ohroženou dřevinou, možná dokonce nejohroženější dřevinou v povodí Dunaje a jeho přítoků. Důvodem je nejen zavlečení invazní houby voskovičky jasanové, která parazituje na jasanech, nebo změny ve vodním režimu krajiny či riziko očekávaného zavlečení dalšího invazního druhu, polníka jasanového, ale především dosud nevysvětlené dramatické snížení plodnosti jasanu a šíření kořenových hnilob. K podpoře přírodních procesů a zachování významné hospodářské dřeviny v porostních směsích luhů schází doporučení jak z pohledu hospodaření, tak i ochrany přírody. Projekt představuje příležitost sdílet zkušenosti ze zemí povodí Dunaje, které se na řešení projektu podílí,“ uvedl Libor Jankovský z Ústavu ochrany lesů a myslivosti a děkan LDF MENDELU.

Za tímto účelem je na vybraných plochách budována mezinárodní monitorovací síť založená na nové technologii (IoT), jež je schopna automaticky generovat údaje o vitalitě stromů téměř v reálném čase. Získaná data budou použita k vypracování praktické příručky pro výběr jednotlivých tolerantních či odolných stromů, jejich reprodukci a zakládání plantáží.

Díky dendrometrům, senzorům upevněným ke kmeni stromů, dochází ke sběru komplexních údajů o růstu a zdraví stromů, které umožňují následně provést srovnávací analýzy mezi lesními lokalitami. *„Díky těmto senzorům získáme přesnější hodnocení vitality stromů a přehled o účinnosti lesnických postupů, což přispěje k udržitelnému lesnímu hospodaření. V rámci projektu bude monitorovací systém postupně zaveden napříč partnerskými lokalitami tak, abychom s pomocí dendrometrů průběžně mohli sledovat růst a zdraví stromů a následně informace o vitalitě stromů a dopadu lesnických postupů poskytnout lesníkům,“* vysvětlil Jan Světlík z Ústavu ekologie lesa.

Kromě výše zmíněných opatření považuje tým řešitelů LDF MENDELU za klíčové pro naplnění cílů projektu sdílení dlouhodobých zkušeností Lesů České republiky, s. p. (LČR) s managementem porostů jasanu úzkolistého v rámci Lesního závodu Židlochovice, konkrétně z polesí Tvrdonice a Lanžhot. Zástupci LČR zároveň vítají návrh na založení klonového sadu, který by v rámci projektu sloužil k systematické podpoře sběru reprodukčního materiálu.

Kromě Mendelovy univerzity v Brně se na projektu podílí Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Lesy České republiky a další výzkumní a aplikační partneři z Rakouska, Slovinska, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska a Srbska.

„Výstupy projektu, zejména pak doporučení pro hospodaření v porostech s jasanem úzkolistým, budou Správou CHKO Soutok využity nejen v koncepčních materiálech, ale i přímo v terénu, aby tato, v České republice poměrně vzácná a velmi ohrožená dřevina, zůstala součástí lužních lesů i v

budoucnu. Doporučení projektu mohou být zároveň inspirativní i pro další chráněná území, kde se vyskytuje jasan ztepilý, který také podléhá tomuto onemocnění,” uzavřel téma Vladan Riedl ředitel CHKO Soutok.

Kontakty pro více informací: prof. Dr. Ing. Libor Jankovský, Ústav ochrany lesů a myslivosti LDF MENDELU, +420 739 341 961, libor.jankovsky@mendelu.cz; Ing. Jan Světlík, Ph.D., Ústav ekologie lesa LDF MENDELU, +420 777 455 518, jan.svetlik@mendelu.cz

Projekt je podporován programem Interreg Danube Region, který je spolufinancován Evropskou unií.

<https://mendelu.cz/mendelu-v-cele-mezinarodniho-projektu-zamereneho-na-ochranu-a-zachovani-jasu-nu-uzkolisteho>